

10.12.2024

VN/32242/2024
VN/32242/2024-SM-1

SM037:00/2024

Rajavartiolaitoksen varautumista tukevien toimivaltuuksien tarkistaminen

Asettaminen

Sisäministeriö asettaa hankkeen Rajavartiolaitoksen varautumista tukevien toimivaltuuksien tarkistamiseksi.

Toimikausi

16.12.2024–31.1.2026

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia kehitetään turvallisuusympäristön vaatimusten mukaisesti. Rajavartiolaitosta koskeva lainsäädäntö, mukaan lukien toimivaltuudet, päivitetään vastaamaan rajaturvallisuuden tarpeita. Rajavartiolaitokselle säädetään laajemmat mahdollisuudet hyödyntää teknologiaa rajaturvallisuuden ylläpitämisessä, ja teknisen valvonnan sääntelyä kehitetään. Sisärajoilla selvitetään tarve ja lisätään toimivaltuuksia muiden EU-maiden mallien mukaisesti. Hallitusohjelman mukaan kaikilla hallinnonaloilla toteutetaan myös häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkastelu valmiuslain kokonaisuudistuksen ohessa.

Rajavartiolainsäädännön muutostarpeita ja kehittämiskohteita on selvitetty vuosina 2020–2022 sisäministeriön asettamassa esiselvityshankkeessa (SM049:00/2019). Osa hankkeessa laaditun arviomuistion (9.3.2022) sisältämistä säädösmuutosehdotuksista on toteutettu vuosien 2022–2024 aikana, ja osa on parhaillaan vireillä erillisissä hankkeissa. Arviomuistio sisältää eräitä Rajavartiolaitoksen varautumista tukevia kehittämisehdotuksia, joiden osalta säädösvalmistelua ei ole vielä aloitettu.

Sisäministeriön selvitys Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien muutostarpeista Schengen-alueen sisärajoilla valmistui 26.11.2024 (SM052:00/2023). Selvityksen mukaan olisi tarpeen asettaa lainsäädäntöhankke, jossa arvioidaan tarkemmin ja valmistellaan Rajavartiolaitoksen varautumiseen ja tilannekuvaan liittyvät säädösmuutokset myös sisärajojen osalta. Lainsäädännön kehittämisessä tulisi ottaa huomioon tarve sekä yleisempään teknologian avulla suoritettavaan valvontaan, jonka tarkoituksena on kattavan tilannekuvan muodostaminen, että riittäviin toimivaltuuksiin, joiden avulla tilannekuvassa havaittuihin poikkeamiin kyetään tehokkaasti reagoimaan ilman, että rajavalvonta palautetaan väliaikaisesti sisärajoille. Kehittämistarpeet liittyvät erityisesti tekniseen valvontaan, siihen liittyvään automaattiseen tunnistamiseen sekä miehittämättömien laitteiden kulkuun puuttumiseen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Tavoitteet ja tehtävä

Hankkeen tehtävänä on selvittää ja valmistella tarvittavat normaaliolojen lainsäädännön muutokset, jotka tukevat Rajavartiolaitoksen varautumista muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin. Hankkeessa otetaan huomioon esiselvitys rajavartiolaitoksen muutostarpeista (SM049:00/2019) sekä selvitys rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien muutostarpeista Schengen-alueen sisärajoilla (SM052:00/2023).

Hankkeessa tarkastellaan erityisesti seuraavia asiakokonaisuuksia:

- Rajavartiolaitoksen toimivaltuudet ja erityisesti teknologian laajempi hyödyntäminen sisärajoilla tilanteessa, jossa sisärajavaltontaa ei ole palautettu,
- teknistä valvontaa ja siihen liittyvää automaattista tunnistamista koskevan rajavartiolaitoksen sääntelyn kehittäminen,
- rajavartiomiehen oikeus puuttua miehittämättömien ilma-alusten lisäksi myös muiden miehittämättömien kulkuneuvojen ja laitteiden kulkuun,
- yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvät Rajavartiolaitoksen toimivaltuudet,
- kahdenvälistä kansainvälistä rajaturvallisuusapua ja Rajavartiolaitoksen Prüm-yhteistyötä koskevan sääntelyn täsmentäminen,
- Rajavartiolaitoksen ja muiden rajatarkastusviranomaisten toimivaltuudet sisärajavaltontaan aikana,
- rajajoukkoja koskevan sääntelyn täsmentäminen.

Hankkeessa voidaan selvittää ja valmistella myös muita Rajavartiolaitoksen varautumista tukevia toimivaltuuksia. Rajavartiolaitoksen merellisiin toimintoihin liittyvät säädösmuutostarpeet käsitellään kuitenkin erillisessä hankkeessa. Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia poikkeusoloissa tarkastellaan valmiuslain kokonaisuudistuksen (OM015:00/2022) yhteydessä.

Hankkeen tehtävänä on valmistella ehdotukset hallituksen esityksen muotoon. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle syysistuntokaudella 2025.

Hankkeessa käsitellään myös mahdolliset asetusten muutostarpeet.

Organisointi

Hanke valmistellaan virkatyönä sisäministeriön rajavartio-osastolla. Vastuuvalmistelijana toimii lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus. Valmisteluun osallistuvat ylitarkastaja Roosa Leväinen, eversti Jussi Napola, eversti Janne Kurvinen ja HR-lakiasiainpäällikkö Mika Saarinen. Säädösvalmisteluavustajana toimii osastosihteeri Hanna Kauppinen.

Valmistelun aikana on kuultava erityisesti poliisihallintoa, Tullin hallinnonala ja puolustushallintoa sekä muita ehdotettavien muutosten kannalta keskeisiä tahoja.

Kustannukset

Työ tehdään virkatyönä. Hankkeeseen käytettävä työaika kirjataan toimintaseurantakohteelle 9999 520 000.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Rajavartio-osaston osastopäällikkö, kontra-amiraali

Markku Hassinen

Jakelu Ihanus, Leväinen, Napola, Kurvinen, Saarinen, Kauppinen

Tiedoksi Rajavartiolaitoksen päällikkö
Rajavartiolaitoksen esikunnan osastot, suunnittelu- ja talousyksikkö
Rajavartiolaitoksen raja- ja merivartiostot
Raja- ja merivartiokoulu
Vartiolentolaivue

Sisäministeriön poliisiosasto, maahanmuutto-osasto, kansallisen turvallisuuden yksikkö ja kansainvälisten asioiden yksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö

Poliisihallitus
Tulli
Pääesikunta
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Kansliapäällikkö Pimiä
Valtiosihteeri Salminen
Erityisavustaja Kerttula
Sisäministeriön viestintäyksikkö
Rajavartiolaitoksen esikunnan viestintäyksikkö

VN/32242/2024-SM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: